

WD – BADANIE WŁAŚCIWOŚCI CHEMICZNYCH DROBIN

Zagadnienia do przygotowania:

- właściwości kwasowe kationów; potencjał jonowy Cartledge'a, siła elektroujemności;
- definicje kwasów i zasad (Brønsteda, Lewisa, Arrheniusa);
- budowa elektronowa kationów pierwiastków bloku sp;
- rozkład termiczny szczawianu wapnia oraz magnezu;
- właściwości chemiczne drobin – kwasowo-zasadowe oraz red-ox (ze szczególnym uwzględnieniem drobin: Sn^{2+} , Zn^{2+} , Al^{3+} , Pb^{2+}).
- budowa elektronowa i przestrzenna oraz wiązania w anionach I oraz II okresu rdzeniowego;
- właściwości chemiczne anionów – kwasowo-zasadowe oraz red-ox (ze szczególnym uwzględnieniem drobin: NO_2^- , SO_4^{2-} , HPO_3^{2-} , Cl^-).

1. Rozkład termiczny szczawianu $\text{CaC}_2\text{O}_4 \cdot \text{H}_2\text{O}$ / $\text{MgC}_2\text{O}_4 \cdot 2\text{H}_2\text{O}$:

Umieścić odważoną ilość soli (około 1-2g) w tyglu lub parownicy i prażyć przez 15÷30 minut w temperaturze ponad 500 °C (uwaga: rozkład soli należy prowadzić pod wyciągiem). Następnie po ostudzeniu zważyć produkty rozkładu termicznego szczawianu wapnia i szczawianu magnezu (pozostałość w tyglach).

Następnie poddać badaniom produkty rozkładu soli. W tym celu niewielkie ilości produktów rozkładu umieścić w probówkach i dodać:

- a) 2M kwasu solnego;
- b) około 2cm³ wody destylowanej (wymieszać) i sprawdzić odczyn badanego roztworu za pomocą papierka uniwersalnego lub błękitu bromotymolowego.

Zapisać wszystkie obserwacje w dzienniku laboratoryjnym.

Na podstawie obliczonego ubytku masy (wyrażonego w %wag.) oraz wykonanych badań produktów reakcji rozkładu zapisać równania reakcji rozkładu szczawianów wapnia i magnezu. Odpowiedź uzasadnić. Zaproponować mechanizm rozkładu szczawianów w oparciu o tablicę klasyfikacyjną e_z-e_v . Omówić wpływ kationu na przebieg rozkładu badanych szczawianów. Sformułować wnioski.

2. Badanie właściwości chemicznych kationu Sn^{2+} :

- a) Badanie hydrolizy jonu Sn^{2+} .

Roztwór do badania (około 1 cm³) należy przygotować samodzielnie ze stałej soli zawierającej badany kation (oraz anion nieulegający hydrolizie). Odczyn należy zbadać za pomocą papierka wskaźnikowego lub błękitu bromotymolowego.

- b) Badanie reakcji kationów Sn^{2+} z NaOH oraz amoniakiem.

Strącić osad wodorotlenku z wykorzystaniem mocnej zasady (2 M NaOH). Zlać roztwór poreakcyjny z nad osadu (dekantacja), przemyć osad dwukrotnie wodą destylowaną i podzielić go na trzy części. Do pierwszej części osadu wodorotlenku dodać 2 M NaOH i starannie wymieszać. Jeśli osad nie ulegnie roztworzeniu, do drugiej porcji odmytego osadu dodać

bardziej stężony roztwór 25% wodorotlenku sodowego. Do ostatniej porcji osadu wodorotlenku dodać 2M roztwór amoniaku. Zaobserwować, które z wodorotlenków ulegają rozтворzeniu.

c) Badanie reakcji kationów Sn^{2+} z KMnO_4 w środowisku kwaśnym.

Roztwór zawierający badany kation należy zakwasić 1-2 kroplami 1M kwasu siarkowego i następnie dodać 1 kroplę 0,1 M KMnO_4 .

d) Badanie innych reakcji kationu Sn^{2+} .

- Redukcja związków cyny(II) do cynowodoru SnH_4 :

Do porcelanowej parownicy nalać stężonego HCl , wrzucić kilka kawałków cynku i dodać roztwór zawierający związek cyny. Wymieszać roztwór probówką wypełnioną wodą, a następnie probówkę wprowadzić do płomienia palnika.

- Reakcja związków cyny(II) w środowisku silnie zasadowym z 0,3 M chlorkiem bizmutu(III).

Na podstawie przeprowadzonych doświadczeń proszę omówić własności chemiczne badanych kationów, potwierdzając je odpowiednimi równaniami reakcji zapisanymi w formie drobinowej. Sformułować wnioski.

3. Badanie właściwości chemicznych anionów NO_2^- :

a) Hydroliza jonów NO_2^- .

Odczyn należy zbadać za pomocą papierka wskaźnikowego lub błękitu bromotymolowego.

b) Badanie przebiegu reakcji z azotanem srebra(I) oraz chlorkiem baru(II).

c) Badanie reakcji anionów z KMnO_4 w środowisku kwaśnym.

d) Badanie reakcji anionów z KI w środowisku kwaśnym.

e) Reakcja obrączkowa.

Do próbki wlać około 0.5 cm^3 nasyconego roztworu siarczanu żelazawego, parę kropli badanego roztworu zawierającego jony NO_2^- , a następnie powoli po ściance próbki dodawać stężony kwas siarkowy.

f) Reakcja redukcji anionu NO_2^- .

Do próbki wlać około 2 cm^3 25% NaOH dodać metaliczny glin lub cynk w postaci pyłu oraz kilka kropli roztworu zawierającego jony azotanowe(III). Roztwór ogrzać. Wydzielający się amoniak należy wykryć zwilżonym papierkiem wskaźnikowym przystawionym do wylotu próbki (uwaga: nie wolno dotykać ścianek).

Na podstawie przeprowadzonych doświadczeń proszę omówić własności chemiczne anionu NO_2^- , potwierdzając je odpowiednimi równaniami reakcji zapisanymi w formie jonowej. Proszę sformułować wnioski.